

พลตรีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นองค์ประจักษ์ศิลปาคม

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ชุด หวังแผ่นดินมีรัฐคณาเมืองอุดรฯ

ผู้แต่ง : นางสุกัลกษณ์ ทิพนิกธ ผู้วาดภาพ : นางสาวรัชนิ วะจิประสี

ชื่อหนังสือ พลตรีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม
ผู้แต่ง นางสาวสุภลักษณ์ กิจนิกร
ชื่อผู้วาดภาพ นางสาวรัชณี ะจีประสี

ประวัติผู้แต่ง

ชื่อ นางสาวสุภลักษณ์ กิจนิกร
วุฒิ ค.บ.(สังคมศึกษา)
ตำแหน่ง ครู
วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
ที่ทำงาน โรงเรียนเทศบาล ๕ สี่หรัักษ์วิทยา
เทศบาลนครอุดรธานี

ประวัติผู้วาดภาพ

ชื่อ นางสาวรัชณี ะจีประสี
วุฒิ กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

คำนำ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด หวงแหวนภูมิรัฐคู่มือเมืองอุดรฯ เรื่อง พลตรีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม ข้าพเจ้าได้เค้าโครงเรื่องจากแหล่งข้อมูลหลักตามหลักฐานทางราชการของจังหวัดอุดรธานี จึงแต่งขึ้นมาเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจของจังหวัดอุดรธานี แล้วนำความรู้ที่ได้มาเชื่อมโยงบูรณาการทักษะภาษาไทย โดยจัดเป็นชิ้นงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์

หนังสือเล่มนี้นอกจากใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ ๑ : การอ่าน มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาใน การดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน และสาระที่ ๒ : การเขียน มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ได้เป็นอย่างดีแล้ว ยังสามารถนำไปใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้อีกด้วย

ข้าพเจ้าหวังว่าหนังสือเล่มนี้คงมีประโยชน์ต่อนักเรียน ครูผู้สอน และผู้อ่านทั่วไปที่สนใจ

ศุภลักษณ์ กิจนิกร

คำชี้แจง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเป็นกรอบและแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร ข้าพเจ้าได้นำสาระที่ ๑ : การอ่าน มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน และสาระที่ ๒ : การเขียน มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้า อย่างมีประสิทธิภาพ มาจัดทำรายวิชาที่เป็นสหวิทยาการ (Multidisciplinary) ให้เป็นไปตามสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในข้อ ๔ ซึ่งเขียนไว้ว่า “ความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง...” ดังนั้นการจัด การเรียนรู้ให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ด้วยการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้เกิดองค์ความรู้ถาวรแก่นักเรียน อันนำไปสู่ทักษะ การเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น หลักสูตรฉบับนี้จึงมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง เพราะปัจจุบันนิสัยรักการอ่านของนักเรียน และประชาชนโดยทั่วไปยังน้อยมาก หากนำไปเปรียบเทียบกับประเทศเจริญแล้ว คนไทยยังอ่านหนังสือน้อยกว่าหลายเท่า จึงทำให้มีผลต่อทักษะ การเขียนไปด้วย

ข้าพเจ้าจึงเห็นความสำคัญในสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรดังกล่าว จึงได้ผลิตหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด หวงแหวนภูมิรัฐคู่มือเมืองอุดรฯ ประกอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ ๑ : การอ่านและสาระที่ ๒ : การเขียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียน รู้จักรักและหวงแหนแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี ให้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี และเรียนรู้ด้วยตนเองจาก หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด หวงแหวนภูมิรัฐคู่มือเมืองอุดรฯ ผ่านทักษะการอ่านและนำความรู้ที่ได้มากลับกรองเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้ที่ข้าพเจ้าได้ผลิตขึ้นได้นำมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนประกอบการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทย โดยใช้ แหล่งข้อมูลเป็นหลัก เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ข้าพเจ้าจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ อ่านเพิ่มเติมเล่มนี้จะเกิดประโยชน์แก่ครูผู้สอน ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์และมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น อีกทั้งรู้จักนำความรู้ ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันจนเกิดเป็นทักษะชีวิต ประกอบด้วยมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย อนุรักษ์และ พัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะ ที่มุ่งทำประโยชน์สร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นผลให้การเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ศุภลักษณ์ กิจนิกร

ใกล้เวลาพลบค่ำ เด็กหญิงขวัญข้าวผู้น่ารัก เธอเป็นลูกสาวคนเล็กของครอบครัว เธอมองไปที่ห้องโถงเห็น
คุณแม่กำลังจัดเตรียมพวงมาลัย ด้วยความอยากรู้อยากเห็น ขวัญข้าวจึงเดินเข้าไปถามคุณแม่
“คุณแม่คะ จะเตรียมพวงมาลัยดอกไม้ไปไหนรึคะ” ขวัญข้าวถามคุณแม่ด้วยความสงสัย
“แม่กำลังจะพาพี่ต้นอ่อนไปไหว้คุณสาวรีย์กรมหลวงประจักษ์ฯจ๊ะขวัญข้าว ลูกจะไปด้วยกันไหมจ๊ะ”
คุณแม่หันมายิ้ม และมองขวัญข้าวด้วยแววตาอันอ่อนโยน เอ็นดูในความใสซื่อของลูกสาว

ขณะเดินทาง บริเวณริมถนนทั้ง 2 ข้าง เต็มไปด้วยต้นไม้เขียวชอุ่มตลอดเส้นทาง ทำให้ขวัญข้าวรู้สึกตื่นเต้น และ
ขณะเดียวกันเธอยากทราบเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของอนุสาวรีย์กรมหลวงประจักษ์ฯ คุณแม่เคยเล่า
ให้เธอฟังว่าชาวจังหวัดอุดรธานีและจังหวัดใกล้เคียงจะเรียกสถานที่ที่คุณแม่กำลังพาไปนั้นว่า “อนุสาวรีย์ กรมหลวงประจักษ์ฯ”
เธอจึงอดใจไม่ได้ที่จะถามคุณแม่

“คุณแม่คะ ทำไมถึงพาพี่ต้นอ้อมมาไหว้อนุสาวรีย์กรมหลวงประจักษ์ฯคะ” ขวัญข้าวถามคุณแม่ด้วยความสงสัย

“อีกไม่กี่สัปดาห์ พี่ต้นอ้อมจะสอบเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยจ้ะ แม่จึงพาพี่ต้นอ้อมมาไหว้ขอพรท่าน ตาม
ความเชื่อของชาวอุดรฯ ท่านจะได้ช่วยคลบนันดาลให้พี่สาวของเราสอบติดใจล่ะจ้ะ” แม่ตอบขวัญข้าวพลางขับรถไปด้วย

ขวัญข้าวทำสีหน้าง ๆ และสงสัย เธอจึงหันหน้ามาถามคุณแม่ด้วยความสนใจ และตื่นเต้น

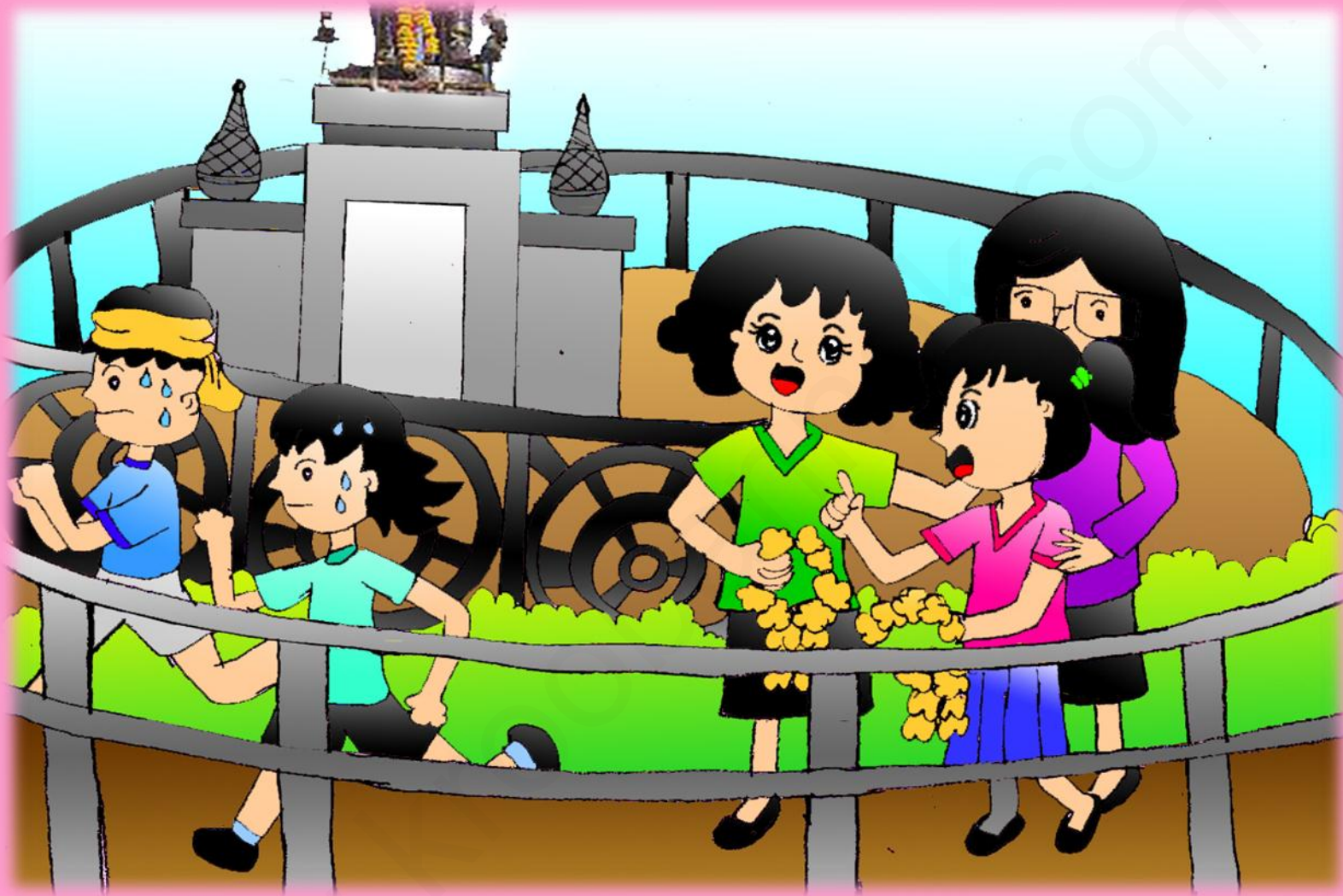
“เหอคะคุณแม่ แล้วกรมหลวงประจักษ์ฯ ท่านคือใครคะแม่”

“กรมหลวงประจักษ์ท่านมีชื่อเต็มว่า พลตรีพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม ท่านเป็นคนก่อตั้งเมืองอุดรธานีขึ้น ประวัติการก่อตั้งเมืองมีปรากฏขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ตั้งจังหวัดอุดรธานี จากที่ตั้งกองบัญชาการมณฑลลาวพวนที่บ้านหมากแข้ง ในพุทธศักราช ๒๔๓๖ ได้ทรงริเริ่มสร้างบ้านหมากแข้งให้เกิดความเจริญหมู่บ้านชนบทจนเป็นเมืองอุดรธานี และต่อมาได้ยกฐานะเป็นจังหวัด นับเป็นการก่อสร้างรากฐาน ความเจริญวัฒนาถาวรให้เกิดแก่เมืองอุดรธานี ด้วยสาเหตุนี้ชาวจังหวัดอุดรฯ จึงเรียกสถานที่ตรงนั้นว่า อนุสาวรีย์กรมหลวงประจักษ์ฯ” แม่เล่าประวัติอนุสาวรีย์กรมหลวงประจักษ์ฯ ให้ขวัญข้าวฟังด้วยความเลื่อมใสศรัทธา

“ใช่ ๆ และที่จังหวัดอุดรธานีมีตราประจำจังหวัดด้วยคือรูป ท้าวเวสสุวรรณ ซึ่งเป็นท้าวสาวจาตุมหาราช หรือหัวหน้าเทพดาผู้ปกป้องรักษาโลกด้านทิศอุดร หรือทิศเหนือ และมีต้นทองกวาว หรือต้นจาน เป็นต้นไม้ประจำจังหวัด อุดรธานีด้วยนะ และในวันที่ 18 มกราคมของทุกปี ชาวจังหวัดอุดรธานีได้กำหนดจัดงานวันรำลึกคล้ายวันก่อตั้งเมืองอุดรธานี โดยถือเป็นวันร่วมกันบำเพ็ญกุศลและเฉลิมพระเกียรติ พลตรีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคมด้วยนะ”

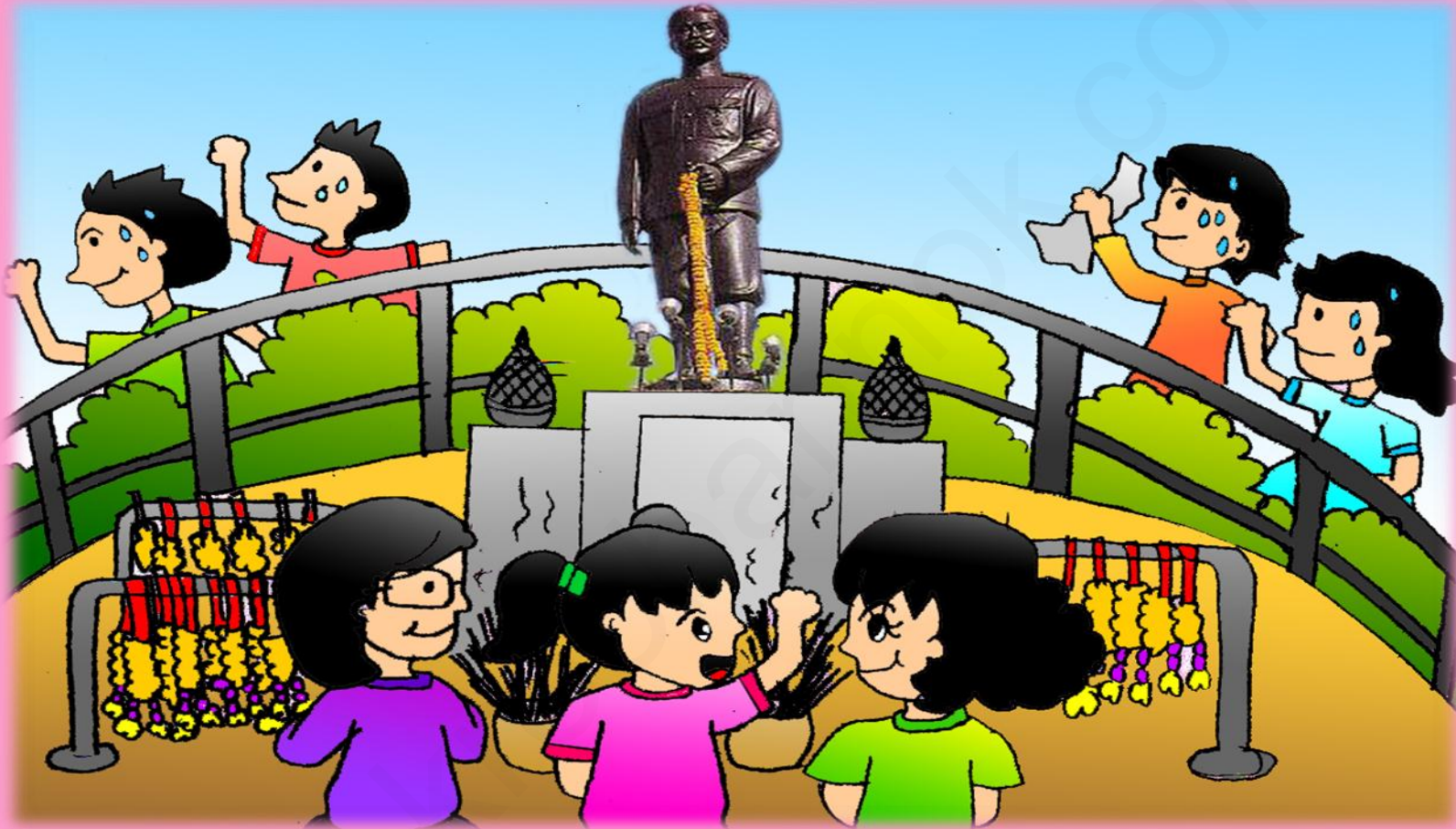
ต้นอ้อช่วยอธิบายเพิ่มเติมจากคุณแม่ เพื่อให้ขวัญข้าวเข้าใจมากขึ้น

ขวัญข้าวยกมือขึ้นมาทำท่าฟ้อนรำประกอบ ขณะคุณแม่เล่าถึงกิจกรรมวันรำลึกคล้ายวันก่อตั้งเมืองอุดรธานี

“เช้าวันงานจะมีคนใส่ชุดสีสดมาฟ้อนรำมากมายใช้ไหมคะ พอตีวันนั้นหนูเห็นคนเยอะมากเลยคะ ทุกคนมีจิตศรัทธาสูงมากเลยใช้ไหมคะ” เสียงแจ้ว ๆ ของขวัญข้าว

“ใช่แล้วจ้ะขวัญข้าว เพราะเราเชื่อว่าการได้รำบวงสรวงจะส่งผลให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จในอาชีพ การงานอีกด้วยนะ” คุณแม่ตอบขวัญข้าวพร้อมยิ้มอย่างพอใจ

เมื่อถึงบริเวณอนุสาวรีย์กรมหลวงประจักษ์ฯ ทั้งต้นอ้อและขวัญข้าวดีใจและตื่นเต้นมากที่จะได้กราบไหว้อนุสาวรีย์
กรมหลวงประจักษ์ฯ ผู้ก่อตั้งเมืองอุดรธานี

“แม่คะ ทำไมมีคนมาวิ่งรอบบริเวณอนุสาวรีย์ฯนี้เยอะจังเลยคะ” ขวัญข้าวถามด้วยความสงสัย

“ก็สำหรับคนที่มาขอพรท่านแล้วได้ประสบผลสำเร็จใจจ๊ะ เขาก็จะมาวิ่งแก้บนตามที่เขาอธิฐานไว้” คุณแม่
หันไปตอบขวัญข้าวและลูบหัวอย่างเบาๆ ด้วยความเอ็นดู

“ใช่แล้วจะขวัญข้าว ถ้าฟีสอบติตมหาวิทยาลัย ฟีกี้จะได้มาวิ่งแก้บนแบบนี้เหมือนกัน แต่ว่าถ้าเราขอพรท่านแล้ว เราไม่ขยันอ่านหนังสือ เราไม่ตั้งใจเรียนก็จะทำให้เราไม่ประสบความสำเร็จหรอกนะ ถ้าเราจะมาคาดหวังจากคำขอพร ก็ไม่ได้” ตันอ้อพูดเสริมขึ้น

เมื่อขอพรจากอนุสาวรีย์กรมหลวงประจักษ์ฯ เสร็จเรียบร้อยแล้ว แม่จึงพาลูกสาวทั้งสองคนกลับบ้าน วันนี้ดูท่าทางตันอ้อและขวัญข้าวมีความมุ่งมั่น ที่จะตั้งใจอ่านหนังสือให้มากขึ้น โดยทั้งสองสัญญากับคุณแม่ว่าจะเอาชนะความเกียจคร้านให้ได้ จะฝึกตนเองให้เป็นคนที่มีขยันอดทน มีความตั้งใจเพียรพยายามในหน้าที่ ปฏิบัติตนตามคุณธรรม ๘ ประการที่คุณครูเคยสอนที่โรงเรียน และจะนำความสำเร็จในการเรียนมาให้คุณแม่ชื่นชมให้ได้

คำศัพท์จากเรื่อง

อ่อนโยน

มีกิริยานุ่มนวล

ซักถาม

สอบถามรายละเอียดข้อสงสัย

พลาถ

กิริยาที่ทำในระยะเวลาเดียวกัน

สนทนา

คุยกัน ปรีक्षाหารือกัน พูดจาตอบโต้กัน

เอ็นดู

มีใจรักใคร่ ปราณี

มุ่งมั่น

ตั้งใจอย่างแน่วแน่

สำเร็จ

เสร็จ บรรลุ

เพียรพยายาม

ทำโดยมานะบากบั่น

คุณธรรม ๘ ประการ

สภาพคุณงามความดี ๘ ข้อ

คำถามท้ายเรื่อง

๑. คุณแม่พาใครนำพวงมาลัยไปไหว้ที่อนุสาวรีย์กรมหลวงประจักษ์ฯ

ตอบ _____

๒. คุณแม่พาต้นอ้อและขวัญข้าวไปทำอะไรที่อนุสาวรีย์กรมหลวงประจักษ์ฯ

ตอบ _____

๓. นักเรียนคิดว่าต้นอ้อควรจะทำอย่างไร จึงจะสอบเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้

ตอบ _____

๔. นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ตอบ _____

๕. ข้อคิดจากนิทานเรื่องนี้ตรงกับคุณธรรม ๘ ประการด้านใด

ตอบ _____

แนวคำตอบคำถามชวนคิด

๑. คุณแม่พาใครนำพวงมาลัยไปไหว้ที่อนุสาวรีย์กรมหลวงประจักษ์ฯ

ตอบ ต้นอ้อกับขวัญข้าว

๒. คุณแม่พาดต้นอ้อกับขวัญข้าวไปทำอะไรที่อนุสาวรีย์กรมหลวงประจักษ์ฯ

ตอบ ไปไหว้อนุสาวรีย์กรมหลวงประจักษ์ฯ

๓. นักเรียนคิดว่าต้นอ้อควรจะทำอย่างไร จึงจะสอบเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้

ตอบ ต้องขยันอ่านหนังสือ

๔. นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ตอบ ขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างเดียวยังไม่ประสบความสำเร็จได้ ควรรู้จักขยันอ่านหนังสือ
ใฝ่หาความรู้เพื่อประสบผลสำเร็จในการเรียน

๕. ข้อคิดจากนิทานเรื่องนี้ตรงกับคุณธรรม ๘ ประการด้านใด

ตอบ ความขยัน

บรรณานุกรม

วิชากร, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓).

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๓.

----- . เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ : คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๕.

จินตนา ไบกาชุย. การเขียนสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวิริยาสาสน์, ๒๕๓๘.

----- . การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวิริยาสาสน์, ๒๕๓๔.

----- . เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๒.

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. การทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, ๒๕๓๗.

ถวัลย์ มาศจรัส. การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ, ๒๕๓๕.

นิรชา อภิตี. หนังสืออ่านประกอบอ้างอิงสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : กิจศึกษาเทรดดิ้ง, ๒๕๔๔.

รังสิมันต์ ฉิมรัักษ์. การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : สุวิริยาสาสน์, ๒๕๕๐.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

เทศบาล ๕ สหรัษฎวิทยา, โรงเรียน สำนักการศึกษา เทศบาลนครอุดรธานี. หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสังกัด
เทศบาลนครอุดรธานี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. อัดสำเนา, ๒๕๔๕.

วินัย ดำสุวรรณ. การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน. กรุงเทพฯ : แม็ค, ๒๕๔๘.

วิริยะ สิริสิงห. การสร้างสรรคัวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวิริยาสาสน์, ๒๕๓๗.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ และคณะ. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุดปฏิรูป : รู้วิธีการเรียนรู้ ภาษาไทย
ป.๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, ๒๕๔๖.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, ๒๕๕๔.

คำรับรอง

ขอรับรองว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด หวงแหวนภูมิรู้คู่เมืองอุดรฯ เรื่อง พลตรีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม เป็นผลงานของ นางศุภลักษณ์ กิจนิกร ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเทศบาล ๕ สหรัถวิทยุ สำนักการศึกษา เทศบาลนครอุดรธานี จริ่งทุกประการ

ลงชื่อ

(นายอดิศักดิ์ ฦ หนองคาย)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล ๕ สหรัถวิทยุ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด หวงแหวนภูมิรัฐคู่เมืองอุดรฯ ผลงานทางวิชาการ เอกสารหมายเลข ๑ โดย นางศุภลักษณ์ กิจนิกร